

TALOUSARVIOALOITE 52/2004 vp

Määrärahan osoittaminen kirjastojen asiakaspäätteisiin ja laajakaistayhteyksiin

Eduskunnalle

Tietoyhteiskunnan kansalaistaitojen saavuttamisessa ja arkipäiväistämässä kirjastoilla on olennainen rooli. Tietopalvelu, tiedonhallintataitojen lisääminen, sähköisen asioinnin ja tietokoneen käytön opastaminen ovat kirjastojen kasvavaa toiminta-aluetta. Monet kirjastot toimivat nykyisin erittäin niukoin resurssein, ja niiden mahdollisuudet panostaa tietoyhteiskuntapalveluihin ovat heikot. Koneiden lisäksi kirjastoja vaivaavat myös opastukseen tarvittavan henkilökunnan puute ja täydennyskoulutustarve.

Kirjastoissa kuntalaisilla on oltava mahdollisuus tietoverkkojen käyttöön. Kirjastoissa asiakkaita opastetaan ja rohkaistaan Internetin ja tietokoneiden käyttöön tiedonhaussa. Tarkoituksena on etsiä tietotekniikasta lisäarvoa ja iloa kuntalaisten arkeen, laajentaa kuntalaisten demokraattisia osallistumismahdollisuuksia sekä samalla kehittää uusia tapoja tietoyhteiskunnan perusasioiden opastamiseen.

Kirjastonkäytön opetuksen yhteydessä koululaiset saavat hyvät tiedonhakutaidot myös tietoverkoista. Maahanmuuttajien kotouttamisessa kirjaston roolina on tukea maahanmuuttajan sopeutumista uuteen ympäristöön. Kirjaston asiakaspäätteet ovat maahanmuuttajille ensiarvoisen tärkeitä. Niiden avulla päästään omakielisiin verkkopalveluihin, ja maahanmuuttajat voivat seurata entisen kotimaansa asioita sähköpostin, lehtien ja tietoverkon välityksellä.

Kirjastojen asiakaspäätteet ja opastus tietoverkkojen käyttöön ovat erityisen tärkeitä myös niille, joilla ei kodeissaan ole mahdollisuutta tie-

toverkkojen käyttöön, ja kuntalaisille, jotka ovat jääneet tietoverkkokoulutuksen ulkopuolelle (työttömät, eläkeläiset ja ne työntekijäryhmät, joiden työtehtävät eivät edellytä tietokonetaitoja). Oppiminen ja sähköisten palvelujen hyödyntäminen alkavat pienin askelin, pienistä, ihmistä lähellä olevista asioista.

Suomen yleiset kirjastot ovat olleet aktiivisesti kehittämässä suomalaista tietoyhteiskuntaa. Kirjastolaitoksen vahva asema ja kansalaisten kirjastopalveluja kohtaan tuntema laaja luottamus ovat madaltaneet kansalaisten kynnystä tietoyhteiskuntapalveluihin. Kirjastot ovat viime vuosina kehittäneet voimakkaasti verkkopalveluitaan. Samanaikaisesti kirjastojen käyttö on lisääntynyt. Kirjastot ovat kunnissa suosituin julkinen palvelu.

Tietoyhteiskunta on oppimisen, osaamisen ja sivistyksen yhteiskunta ja entistä enemmän myös avoimen ja aktiivisen vuorovaikutuksen yhteiskunta. Asukkaat odottavat nopeata palvelua ja mahdollisuuksia vaikuttaa palvelun sisältöön ja myös palveluja koskeviin päätöksiin. Sähköiset viestimet tekevät osallistumisen entistä helpommaksi. Kuntien tavoitteena on tilanne, jossa tietotekniikka ja tietoverkot ovat jokaisen kuntalaisen käytettävissä ja niiden käyttö myös osataan.

Tietoyhteiskunnan täysivaltaisella kansalaisella on oltava mahdollisuus ja oikeus saada tietoa sekä kyky itsenäiseen tiedonhakuun ja tiedon tuottamiseen. Tietoyhteiskunnassa tarvitaan riittävä tekninen infrastruktuuri ja tietosisältöjä välittävä tietopalveluverkko eli kirjastot jokaisen

kansalaisen ulottuville. Tietoyhteiskunnassa selviytyäkseen kansalainen tarvitsee aiempaa monipuolisempaa teknistä osaamista sekä sisällöllisiä, ymmärrykseen perustuvia taitoja.

Kuntalaisia on koulutettava sähköisten palvelujen käyttöön, ja heidän pääsyänsä uuden tiedon ja uusien palvelujen ääreen on helpotettava. Tietoyhteiskunnan perusarvot ja tasa-arvoinen kansalaisuus eivät toteudu, jos näitä taitoja ei saateta kaikkien ulottuville mahdollisimman laajasti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 29.90.30 lisäyksenä 4 000 000 euroa kirjastojen asiakaspäätteisiin ja laajakaistayhteyksiin.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Kaarina Dromberg /kok
Maija Perho /kok
Heikki A. Ollila /kok
Kalevi Lamminen /kok
Ilkka Kanerva /kok
Kirsi Ojansuu /vihr
Marja Tiura /kok
Paula Risikko /kok
Leena Rauhala /kd
Jouko Laxell /kok

Raija Vahasalo /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Arto Satonen /kok
Ahti Vielma /kok
Suvi Lindén /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Marjukka Karttunen /kok
Irja Tulonen /kok